

SAMOBORSKI LIST

God. XXII.

U Samoboru, 1. studenoga 1925.

Br. 21.

„Samoborski List izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu — PRETPLATA na cijelu godinu iznosi 20 D. — Plativo i tužno u Samoboru

Uprava i uredništvo nalazi se
GLAVNI TRG br. 3
(tiskara S. Šek.)

OGLASE prima uprava prema cjeniku. Za oglase, koji se više puta uvričuju, daje se zantan popust. Rokopisi se ne vraćaju.

Samobor 1. studenoga 1925.

Danas je dan, kada se sjećamo naših milih pokojnika. Danas, na dan Svih Svetih i sutra na Dušni dan, po-hadjati će naše općinstvo grobove svojih dragih mrtvih. To su dani, kada i oni Samoborci, koji ne obita-vaju u rodnom si mjestu, dolaze iz „bližnjih i daljih krajeva“, da na grobu dragih si roditelja, braće, sestrice, djece itd izmole koji „Oče naš“ a vrele im suze padaju na njihove hladne grobove

Mnoge misli i osjećaji prostrujit će njihovom dušom, pod dojmom u-vjerenja, da im je zemljica pokrila za uvijek koje dobro i drago, srcu pri-raslo biće. A sve što je u vezi s tim bićem, uskrisivat će u našim dušama. Svaka pomisao na njih probudit će u nama drage i drilive uspomene.

Na grobnim humcima, koji su pokrili vijencima i cvijećem zaplam-tjeti će tisuće i tisuće svijećica.

Svaki grobak, svaki cvijetak i svaka svijećica opomenuti će nas: „Čovječe sjeti se da si prah bio i da ćeš se u prah pretvoriti“.

Dok će tako naše općinstvo bo-raviti na te dane, koji su posvećeni našim pokojnicima uz grobove svojih milih i dragih, bit će grobova i dale-kih, daleko od zavičaja, kamo ne ćemo moći doći. To su grobovi naših rat-nika, koji pogiboše na bojnopolju, ili zadobiv teške rane umriješe po raz-nim bolnicama. Teška su srca ostav-ljali rodno si mjesto, da ga nikada

više ne ugledaju. Njih se pogotovo moramo sjetiti na ove dane. Među mnogo ostalih poživaju u tuđini: Pin-tarić Marko, Vuković Alojz, Fogel Makso, Mahović Leo, Kogoj Ivan, Ko-drić-Barešić Josip, Ručić Dragutin, Peršin Josip, Godec Kazimir, Schick Makso, Bišćan Franjo, Mahović Janko, Nežić Stjepan, Cehulić Gjuro, Bišćan Josip, Tonšetec Stjepan, Padarčić Fra-njo, Grgas Gjuro, Strgar Mirko, Mez-narić Stjepan, Juratović Vjekoslav, Bišćan Milan, Bizjak Antun, Matota Mi-lutin, Ocvirek Juraj, Kupres Juraj, Vu-grin Tomo, Herceg Franjo, Popek Gjuro, Korenić Franje, Tkalić Janko.

Do njih sizat će naši uzdasi, us-pomene i tiha spominjanja te molitve. Kod tih dalekih znanih i neznanih gro-bova zaustavlja se danas naša misao, na te humke padaju naša čuvstva i osjećaji našega srca.

Pjevačka smotra u Za-grebu.

U nedjelju dne 25. listopada proslavio je Savez hrvatskih pjevačkih društava, nasve-ćani način 1000 godišnjicu hrvatskog kraljev-stva, a stom je slavom spojio i proslavu 50-godišnjice, svoga opstanka. Proslavi je pri-sustvovalo oko 50 pjevačkih društava iz Hr-vatske, Slavonije, Bosne, Dalmacije i Vojvo-dine sa svojim zborovima, a mnoga su društ-iva poslala samo svoje delegate. U svemu bilo je kojih 2000 pjevača.

U 6¹⁰ sati u jutro pošla je naša „Jeka“ sa 50 pjevačica i pjevača pod vodstvom

podpredsjednika g. Frana Hrčića u Zagreb.

Oko 9 sati prije podne svrstala se pred Hrv. Sokolom na Wilsonovom trgu ogromna povorka predvodjena Hrv. Sokolom zaum su slijedila braća Hrv. Zmaja, Hrvatska žena, te ostala zagrebačka kulturna društva, napokon pjevačka društva svrstana po župama te su krenula do prvostolne crkve, gdje je odslužen svečani „Te Deum“ a pjevači od-pjevali su unisano „Tebe Boga hvalimo“. Is-tim redom krenula je povorka poslje sveča-nosti u crkvi pred Hrv. narodno kazalište na Wilsonovom trgu gdje je predsjednik Saveza g. Nikola Faller sa balkona kazališta poz-dravio prisutnog zastupnika Nj. Veličanstva Kralja, generala Matića, pokrovitelja pro-slave načelnika grada Zagreba g. Heinzela te pjevače i pjevačice svih saveznih društava, braću Poljake, Čeha i Slovence, koji su odas-lali svoje delegate i sve ostale koji su svo-jim prisućem ovu slavu uzveličati.

Iza odzdrava načelnika g. Heinzela, ot-otpjevali su pjevači „Bog i Hrvati“, pod rav-nanjem Saveznog zborovodje g. Matza. Ovak prvi nastup ogromnog zbora od nekoliko sto-tina pjevača bio je veličanstven.

Iza toga bila je pjevačka smotra u nar. kazalištu i to prije podne mješoviti zborovi, a poslje podne muški zborovi. Naša „Jeka“ nastupila je četvrti po redu, te je vrlo skladno otpjevala lijepu slovensku pjesmu od dr. A. Švaba „Vasovalec“ pa je od slušajućeg op-ćinstva ubrala burni aplaus.

Sva društva koja su u smotri nastupila a bilo ih je u svemu 38 skladno i savršeno su svoje točke izvela.

Na večer u 8 sati bio je u Zboru, mon-stre koncert. Pjevači svih prisutnih društava otpjevali su zajednički „Zrinjsko Frankopanku

Mjtan Lang:

SAMOBOR

Narodni život i običaji.

(Nastavak).

Na Božićnu noć, (na Badnjak) se blago razgovara. Čuti može taj razgovor samo onaj čovjek, koji se prije ispovjedi i pričesti i utakne u uho blagoslovljenu macicu (od č. jemice). Kad zazvoni k polnočki, mora blagu dati jesti, i tad se mora u staji nekamo sakriti i razmjet će što blago razgovara. Drugi opet kažu, da to na Badnjak čuje samo onaj čovjek, koji imade uš. se takvu paprad koja Ivanjsku noć procvate i osjemeni se. Ali i taj mora da se sakrije.

Ima jedna trava, koja otvori svaka vrata i svaku ključanicu, koje se dotakne. Do ove trave dođe se ovako: Ako nadješ žunino gnjezdo, sibi u njegovu rupu klin. Kad to žuna opas, odlejet će i donjet će odnekud u kljunu čudnu travu: čim se njom dotakne klina, iskoči on na polje. Potom žuna potraži oganj i baci u nju tu travku, kako ne bi ljudi došli do nje. Tvrđkože do trave nisu došli

u njegove šake, mora blizu gnjezda žuna nastaviti rubac, žarke crvene boje žuna će držati, da je to vatra, i bacit će na rubac svoju travku. Čovjek mora da je blizu i da je odmah uš. ne. Ovu travom treba se samo do-tači ključanice ili zatvorenih vrata, i odmah će se otvoriti. — Slično kažu i za djetela. Ova ptica gradi svoje gnjezdo vrlo visoko i na kraju Orane, pa ga još objesi na stru-nama, konjskoga repa kao luster. Zato je jako teško dostati se njegova gnjezda. U njemu se obično nalazi nekakva trava, podobna pi-riki, a ima upravo čudotvornu moć. Komu posluži sreća, te se dostane djetelova gnjezda i s njime ove trave, on će moći s tom travom u svako doba dana ili noći kroz svaka vrata, jer ona otvara svaku ključanicu. — Pripovjeda se za dvojicu tatova, koji su po Samoboru počinili svu silu krađa, po tava-nima i drugim zatvorenim prostorijama, da su imali ovu travu. Ali ova trava ima još i ljekovitu moć: ako koga ujede zmija položi na ranjeno mjesto ovu travu, i čovjek će odmah ozdraviti.

Zmije imadu u svojem duplu, zlatnu jabuku. Mrtva zmija ima oko u plavi. Zmije

ližu, a ljeti se njom igraju. Da im je tko laže, pošle bi za njim u potjeru. Kažu, da se jed-noć neki čovjek srećno dočepao te jabuke i i na konju s njom odmaglio. Al kad je već bio blizu kuće, isplazi konju iz repa, jedna otrovnica, ujede čovjeka i pače mrtav s konja, a zmija uze jabuku, i nestade je s njome.

Zmije imadu i svoga kralja. To je stari gad, koji ima na glavi „rožu“ kao kokot. Kralj čuva i pazi na jabuku. Ako se gadu glava odsječe, ostat će prvi dio tijela živ i od njega postane „skočec“. To je „najhujša kača“. Ona progona čovjeka te se 15—20 hvati daleko baca sa njime. Koga progona, ne smije da trči pravcem, već mora zavijati desno i lijevo, inače ga skočec brzo dostigne.

Ima ljudi, koji se druze sa zmijsama bez ikakove dogibli. Oni mogu zmijsu dozvati i „obreći je“.

Zmije, gušteri, pauzi i gusjenice su po-trebne na zemlji, jer ove životinje imadu osobitu snagu, da sav otrov iz zemlje uvlače na sebe; inače bi taj „gilt“ ljudima naudilo, prešao bi nalme na njih. Pauk je jako „gilt“.

«Hrvatskoj» (Tvoj biser krasni) i Matzovu «Pri sv. Kralju».

U ponedjeljak 26. održana je u 9 sati glavna skupština Saveza. A u 11 sati u Hrvatskoj sabornici svečana sjednica kojoj su prisustvovali osim delegata i pjevači saveznih društava načelnik grada Zagreba Heinzl te delegati Česke, Poljske i Slovenije. Sjednicu je otvorio predsjednik Saveza g. Faller a historijat Saveza H P D, i njegov rad u prošvih 50 godina iscrpivo je predočio potpredsjednik Saveza i zborovodja «Jeka» veleč g. župnik Milan Zjajić.

Iza svečane sjednice pošli su svi učesnici iste, predvođeni braćom Hrv. Zmaja u Visoku ulicu, gdje je u skromnoj kućici živio, stvarao i umro veliki naš skladatelj Ivan pl. Zajc. Na ovoj je kući svečanim načinom otkrivena spomen ploča velikom pokojniku.

U dva sata poslije podne bio je svečani banket u Esplanadi. A u 5 sati poslije podne položilo je predsjedništvo Saveza vijenac na grobnici Iliraca, a osječko pjev društvo «Kuhač» na grob Franje K. Kuhača — Time je ova velebna proslava dovršena.

DR. MARTIN JURANOVIĆ.

U utorak dne 20 listopada umro je na klinici u Zagrebu dr. Martin Juranović kr. žup. fizik i ravnatelj bolnice u. m. — U četvrtak bio je prevežen u Samobor, a u 4 sata bio mu je sprovod od kolodvora na naše groblje.

Kada je dr. Juranović umirovljen, preselio se iz Petrinje u Samobor, da se ovdje odmori od napornog i teškog svog zvaničnog rada.

Vrli naš starina rođen je g. 1865. u Starom Perčevom selu u Slavoniji. Već kao djak na gradačkoj i bečkoj univerz. isticao se je u svakom rodoljubivom nastupu djačtva kao muž čvrsta i čista značaja, te dobar i otvoren Hrvat.

Godine 1895. došao je dr. Juranović kao liječnik u Petrinju, pa je ovdje posvetio sve svoje prosto vrijeme Hrvatskom Sokolu komu je bio kroz 15 godina starosta, te mnogogodišnji starješina župe Ljutovida Posavskoga, a i svim ostalim humanim, kulturnim i patriotskim društvima. Za njegov pošten rad izabrao ga je Hrv. Sokol u Petrinji nakon njegova odlaska u Samobor svojim začasnim članom.

Kada je prije 3 godine došao u Samobor, prvo mu je bilo pitanje, kako naš Hrvatski Sokol? Živo je saradjivao u njem. Osobito na kulturno-prosvjetnom polju. Priredjivana su razna predavanja, dilemanske predstave, koje je on uvijek bio uz pripomoć poštenovne supruge, ne žaleći nikakova truda, prem da ga je već teška boljetica mučila. Uvježbao je sestre Sokolice za pjesničko prikazivanje «Na Duvanjskom polju» od dr. Zdenke Smrekar, koja je tako veličajan uspjeh imala. Svugdje, gdje je bilo treba dobra savjeta i pomoći Hrv. «Sokol» njemu se utekao, a i kod njega najpripravnije našao na izlašnu pomoć.

Da su se sve ove lijepe, patriotske i poučne priredbe mogle u Samoboru izvoditi u prvom redu imademo da zahvalimo dičnom našem pok. starini dru. Juranoviću.

Hrvatski Sokol u Samoboru, da mu se bio dostojnije zahvali za njegov pošten i patriotski rad izabrao ga je na glavnoj svojoj skupštini začasnim članom.

Veliko poštovanje, koje je općenito uživao, izraženo mu je i kod sprovoda, kojemu je prisustvovali od Saveza hrv. Sokola podstarosta Hanuš i Šulek te dr. Bučar; Upravni odbor Hrv. Sokola na Wilsonovu trgu, veliki broj braće i delegati svih zagrebačkih Hrv. Sokolskih društava; Konjanički Sokol sa drom. Dečakom; petrinjski Hrv. «Sokol» korporativno sa fanfantom a isto tako i samoborski Hrv. «Sokol». Od Hrv. Zajednice dr. Srkulj, dr. Ivo Stožir i Leon Grivičić delegati pjev. društva «Slavulj» iz Petrinje, Dobrovoljno vatrogasno društvo u Samoboru, Ptčka knjižnica i čitaonica u Samoboru te mnogobrojno ostalo gradjanstvo.

Na otvorenom grobu oprostilo se se dirljivim riječima od pokojnog i dragog nam «čike» u ime Saveza Hrv. Sokola brat Hanuš, od Hrv. Zajednice dr. Srkulj, od petrinjskog Sokola podstarosta Zdunić i od samoborskog Sokola podstarosta Šek. Zatim je odsvirala fanfara samoborskog Sokola Tužaljku.

Dirljiv bio je prizor kada je zalazeće sunce bacalo na groblje svoje posljednje trake a fanfara z. svirala «Ljepu našu», kao da i samo nebo šalje svoje posljednje pozdrave dičnom našem patrioti dru. Juranoviću.

Kako je bio prozet pravim demokratskim duhom, to se ponosio time, da je rođen u seljačkoj kućici, te mu bijaše i posljednja želja da mu obuku opanke i metnu na glavu njegovu Sokolsku kapu.

Teško rastuženoj supruzi mil. gđi. Juranović, te sinovima Ivici i Vladku kao i svoj ostaloj rodbini naše najtoplije sačehće, a časna i trajna bila uspomena dru. Martinu Juranoviću.

Slava mu!

O Svim Svetima.

Bilo je onda proljetno doba.

S plavoga je neba sunce veselo sjalo, zračnim je zrakama grijalo zemljicu i nicala je trava, budili se pupoljci, i doskora je sve šrom cvijeće cvalo i drveće listalo.

Ali u našem domu nije bilo radosti, vladala je bol i strah. Tištala nas skrb za našeg dragog gosta, teško bolesnog, a toli cijjenjena Ivana. A i njega je mamilo proljeće! I moj brat ga je vozio, i taj dan, legano korakom, da ga što manje stresa, na najmirnijem konjiću po dvorištu, pa onda i u vrt do grmlja jorgovanova, koje je bilo sve u cvijetu.

Ali njemu nije odsluulo. Doniješe ga natrag gore u sobu. Tu je u jedačkoj sobi, t. zv. «palači» u naslonjaču sav zgrbljen sjedio teško disao, a ja — mala djevojčica — sa strahom gledala u ono njegovo blijedo, suho, izmučeno lice, i dugu mu bradu, i one oči, velike oči, što su valjda u vrućici plamtjele. Nato me on, tiho i hrapavo, zazva: «Schwester! Schwester!» — kako su me onda moje starije sestre zvale. Ja se jedva usudih, ali on ponovi: «Schwester! dodji!» — i ja se primakoh, a on me stade opet učiti pjesmiću, te mi polako i prekidano govoriti:

«Odje se — plavo — — nebo vije, — — tam stanuje — — dragi Bog!»

Ja sam sa njim govorila, a on reče: «Da, tam stanuje hrvatski Bog! — I kao da će skoro k Njemu!»

I doista — još te večeri mu još većma pčali. Tamo na krevetu u malom salonu on je izdisao. Moja mama i brat i svi smo se ustrčali. I kad je došao doktor Emica i kad se je iz Zagreba po običaju dovezao dr. Ivan Dežman, mogoše i oni s nama samo proplekati. Jedan vrijedni život bio je ugasnuo. Je-

dan veliki duh, veliki rodoljub nas je ostavio. I sad o Svim Svetima tim većma i na njega mislim i — još jedina od onih prisutnih živa — iz sve duše kažem: Slava mu! Slava Ivanu Perkoviću!

H. O.

Oznanbe vijesti.

Proslava godišnjice smrti biskupa dra Langa

Dne 8. o. mj priredjuje posebni odbor u glazbenom zavodu svečanu komemoraciju u počast pok. biskupa dra Josipa Langa.

Poslije podne kani se smrtne ostanke blagopokojnog biskupa Langa prenjeti iz kanoničke arkade na Mirogoju u kriptu župne crkve sv. Marije.

Svečane zakletva vojništva

U srijedu i četvrtak u 10 sati prije podne obaviti će se na trgu kralja Tomislava svečana zakletva svih vojnih obvezanika. Prvi dan Samobor, Sv. Nedjelja i Sv. Martin, a drugi dan općina Podvrh.

«Jeka» u počast pokojnika.

Danas na dan Svih Sveti pjeva «Jeka» u 4 sata popodne na grobu svog osnivača Josipa Vanjeka, a kod velikog Križa u čast svih pokojnika.

Proslava 1000 godišnjice u Sv. Martinu

Dne 11. prošloga mjeseca proslavljena je na osobito svečani način 1000 godišnjica hrv. kraljevstva u Sv. Martinu pod Okićem. Ovoj proslavi prisustvovali su iz Zagreba braća Hrv. zmaja, gđja. dr. Zdenka Smrekar i dr., lijepi broj samoboraca te odslanstvo našega vatrogasnoga društva.

Prije podne bila je svečana misa koju je služio vrli župnik veleč. gosp. Oskar pl. Simić. Poslije mise protumačio je lijepim govorom zmajevac g. Majer prisutnom narodu značenje ove proslave. Zatim su zasadjene spomen-lipe u Galgovu i u Sv. Martinu. Značenje tih lipa protumačio je prisutnim opć. bilježnik g. Janko Jagić.

Poslije podne prikazivana je Smrekarčin pjesničko djelo: «Na Duvanjskom polju», koga su izvodile same seljakinje. Gđja dr. Smrekar vrlo se pohvalno izrazila o izvedbi ovog prikaza.

Zatim je slijedila vrlo animirana zabava.

Uspjeh polučan 3000

Čitali smo 22. pr. mj. poslije podne na jednom, zelenilom okićenim vožarskim kolima, na kojima je stajala ploča sa gornjim napisom, usadjena u dolomitni pjesak, koja voze iz opć. pješčenika za «Samoborku» industriju umjetnog kamena d. d.

Interes je bio velik, radi tog neobičnog prizora, koji je naičeo na neku svečanost, te smo nakon propitkivanja saznali, da je «Samoborka» d. d. kao zakupnica opć. pješčenika izvezla ugovorom obvezani kvantum od 3000 kubičnih metara sijanog dolomitnog pjeska, kojeg bi imala tek do konca ove godine izvesti.

Kako je na taj način dokumentirano, vidimo zbilja polučeni uspjeh, tim više jer dosada još nijedan zakupnik opć. dolomit pješčenika nije takav uspjeh polučiti mogao. Zato od naše strane čestitamo upravi tog domaćeg poduzeća, te joj želimo i nadalje takovih uspjeha.

Sabiranje priloga za narodnu Zaštitu.

Već deset godina uspješno djeluje Narodna Zarodna Zaštita na različitim područjima socijalne skrbi, a naročito se brine za siročad. Na tisuće je djece za vrijeme rata spasila smjestivši ih na prehranu u izučalje kre-

jeve. Poslije rata prikuplja ona siročad u dječje domove, ili ju smješta na uzgoj i prehranu u čestite porodice, nadjeljuje ju odjećom i obućom. Za njenu akciju potrebna su i znatna novčana sredstva, koja mora namaknuti samo dobrovoljnim priložima plemenitih ljudi.

Kao i predjašnjih godina priredjuje Narodna Zaštita p. čitkom studenoga o g Dan milosrdja, kad će se u Hrvatskoj i Slavoniji sabirati novčani prinosi. U Zagrebu će se to vršiti na dan Svih Svetih. Nadamo se da će ljudi dobra srca i ove godine rado žrtvovati mali obol za ublaženje krute bijede, kraj koje ne smijemo prolaziti ledena srca. I najčedniji darak dobro će doći za utiranje suza sirotinjskih.

Hrvatski Sokol u Americi.

Vodja Hrv. Sokola u Chicagu u Americi, brat I. K. Baždarić, bivši sa svojom braćom na našem Sokolskom slavju u Zagrebu o. g. javio se razglednicom (njihov parobrod Aquitania) od 26. IX 1923 iz Chicaga, sestri Branki Vuković, da je sa svojom braćom sretno prispio u njihovu postojbinu i da se rado sjeća na svu braću i sestre, naročito pako na ljepu zabavu, što su ju doživjeli i proveli medju Sokolima i gradjanstvom u Samoboru, te sve srdačno pozdravlja sa Sokolskim pozdravom: Zdravo!

Hrvatski klub biciklista „Sokol“ 1887.

u Zajednici sa Hrvatskim obrtničkim pjevačkim društvom „Jug“ iz Zagreba dolaze dne 8 studenoga o. g. kao svake godine na grob člana H. K. B. „Sokol“ pok. Vilima Na gode, koji je godine 1922 pao nesretnim slučajem na irkalištu u Zagrebu. Tom zgodom će predsjednik H. K. B. „Sokola“ održati spomen slovo, i položiti na grob vijenac, dok će Hrvatsko pjevačko obrtničko društvo „Jug“ otpjevati tužaljku.

Poslije toga bit će domjenak u Restauraciji „Gaj“ kod brata Kirinića do odlaska zidnjeg vlaka u Zagreb.

Izgubljen novac

Janko Ladović seljak iz Rakovpotoka vraćao se dne 9. listopada kući iz Sv. Nedelje gdje je kupovao kupus. Još u Sv. Nedelji navratio se prije odlaska u jedan dućan da kupi cigareta. Kako nije imao sitnog novca htio je platiti cigarete sa bankom od 1000 Din. — no trgovac nije mu mogao tu banknotu razmjeniti, našto je Ladović platio cigarete sa banknotom od 100 Din. te nakon razriješenja novca spremio istog u novčarku i otputio se kući. Došavši kući u Rakovpotok objesio je u sobi kaput u kojem se nalazila novčarka sa gotovinom od 14000 D i legao da spava. Ustavši se drugo jutro opazio je na svoje zaprepaštenje da u džepu kaputa nema ni lišnice ni novaca.

Posumnjao je da je novac ostavio u dućanu u Sv. Nedelji kad je kupovao cigarete, nu trgovac kao i dvojica seljaka koji su se nalazili u ono vrijeme u dućanu tvrde da je lišnice sa novcem spremio.

Fotograf Gjure Repušić

najbolji naš stručnjak na području umjetničke fotografije, otvorio je svoj novo uređeni atelje u Hici broj 35.

Umrli u selu Samobor od 15 - 31 X

Bira Baćak, r. Kos, selj, 57 god Ordnja; — Julia Glarić, dijete, 5 dana, Otrufavac; — Antun Vuković, dijete, 4 mjes Samobor; — Petar Mihelić, selj, 41 god Vrbovec; — Mijo Gluščić, dijete, 9 mjes Ordanji; — Bera Lešković, dijete, 11 mjes Bregana; — Antun Štepar, dijete, 2 1/2 god Slani dol; — Franjica Križarić, dijete, 2 1/2 god Slapnica.

Iz uredništva

Radi obilnog gradiva nije nam bilo moguće sve priposlane članke, kao i „priposlano“ g. bilježnika Čopa kao odgovor na „priposlano“ g. Klačičića o „Šikavi“ otisnuto u „Samoborcu“, uvrstiti u ovaj broj, ući će u slijedeći. Molimo ovo u obzir uzeti.

Školstvo.

Promjene u učiteljstvu

Njeg Velič, Kralj ukazom od 3 oktobra t. g. postavio je ravn. učitelja i vršioca dužnosti sreskog škol. nadzornika Bogumila Tonija sreskim školskim nadzornikom za srez samoborski. — Ministar Prosvjete odlukom od 27 septembra t. g. unaprijedio je Mariju Čerpes stalnu učiteljicu u Lugu, u srezu samoborskom u 4. grupu II. kategorije, 2 stepena, dosadašnju činovnicu 5. grupe.

Nemaran polazak djece u školu.

Ministarstvo unutrašnjih deła naredjuje da općinske vlasti saslušavanje roditelja, zbog zadržavanja svoje djece od škole, smatraju za predmete hitne prirode, pa da takove roditelje odmah pozivaju i saslušavaju a njihova saslušanja odmah dostavljaju školskim vlastima za dalji rad. Prema tome je naredjeno, da se upotrijebe najenergičnije mjere, da se svaki nehaj potpuno i u najkraćem roku suzbije, a prikloni najozbiljnija pažnja školi i školskim vlastima, pa da se odmah uzimaju na odgovornost oni roditelji, koji svoju djecu ne šalju u školu, kad već sami ne smatraju potrebnim, da nato paz.

S time u vezi objašnjava se, da se za nemaran polazak djece, ima izricati globa od 10 do 100 Din kako to propisuje naredba Odjeljenja za prosvjetu i vjere od 28 studenoga 1921.

Šegrtova škola

U šegrtsku školu u Samoboru upisano je ove škol. godine u svemu 139 šegrtia — Od toga u niži odjel 66. Medjutim u potonji odjel pridolaze još uvijek novi šegrti, pa će njihov broj doskora prijeći preko 70.

Športske vijesti.

U nedjelju 18 X odigrao je naš „Samobor“ u Podsusedu dvije nog. utakmice, koje je obe odlučio u svoju korist: prvu sa Šp. K. „Hajduk“ (Zgb) s rezultatom 2:1, a drugu sa rez. „Croatie“ (Pods.) pojačanom s par igrača iz prve momčadi sa rez. 4:1 za „Samobor“. U obim ovim utakmicama predveo je „Samobor“ dobru i korisnu komb. igru, koja je naročito došla do izražaja u utakmici s „Croatiom“. Onaj stari elan i volja za pobjedom, što smo vidjeli na prvim njegovim utakmicama, a koji je kasnije izostao, ovaj puta nije manjkao. Svi dijelovi momčadi igrali su s voljom, a to je nadoknadio sve ostale nedostatke. Ne mislimo time reći, da se nebi moglo prigovoriti nekim igračima, na pr. u prvoj utakmici desnom halfu „Kiki“ u desnom krilu Tkalčiću I., koji su igrali jednu od najslabijih svojih utakmica „Kiki“ kao „Staromu“ nikako nije na halfu. Nije zgodno da igrači mijenjaju neprestano svoja mjesta, nego je potrebno da kapetan sastavi već jednom stalnu prvu momčad. Od ostalih igrača istakao se dobrom igrom mladi goalman Tkalčić II., koji bi se sistematskim trainingom mogao za kratko vrijeme dovinuti do dobre klase prov. goalmana.

Momčad „Hajduka“ pokazala nam se u vrlo lošem svijetlu. Fizički jači od „Samo-

bor“ predveli su surovu igru, od koje nikako nijesu htjeli odstupiti unatoč svih kazna i opomena suca, te je ovaj bio prisiljen da prekine igru.

Momčad „Croatie“ nije mogla da pruži „Samoboru“ nikakav otpor, te je ovaj kroz cijelo vrijeme bio gospodar u polju, a sa malo sreće bio bi rez. još porazniji za „Croatiju“. Dado.

PROSVJETA.

Bogumil Toni: **Proletna Jutra** O ovoj knjizi donosi u svojoj posljednoj svesci ugledna pedagoško-naučna revija **Napredak** u Zagrebu, ovu ocjenu:

Iza pokojnoga Josipa Milakovića, koji je jednako poput Tonija volio svoj kipi Samobor i njegovu romantičnu okolinu i koji je kao pjesnik u mnogočem bio vrstan učitelj Bogumila Tonija, Toni je danas naš najplodniji pisac u književnosti za omladinu. Piše brzo, impulzivno i ako ne uvijek s jednakom umjetničkom snagom, ali uvijek pjeva i priča uvjerljivo i sugestivno. Glavno je, on uvijek imade da djeci rekne nešto lijepo i srdašno. Fabule njegovih pripovjedaka uvijek su nikle na živu tlu, one su otkinute iz života svakidašnjega, one su uvijek fragmenat žive prirode. Ne nose u sebi, što smo već jedamput ranije na ovome mjestu istakli, nikakvih zamašnih socijalnih problema, ne protkivaju se jačim psihološkim momentima i snažnim etičkim sukobima, ali uvijek su ispričane srdačno, jednostavno i toplo. Upravo za to sve se te njegove priče i pripovijetke rado i ugodno čitaju i one u duši dječjoj ostavljaju neke svijetle dojmove.

Jednako toplo i uvjerljivo pisane su mu i pjesmice. Toni pjeva mnogo. On u svakoj sitnici nadje nešto lijepo i nešto vrijedno, da se opjeva i u laganom poskočljivom ritmu prikaže djeci. Njegove pjesmice nijesu jednolične i ne umaraju, jer se Toni nigda ne veže na jednu formu i jednu metriku. On svoje stihove gradi prema svome unutrašnjem raspoloženju i pjeva onako, kako u duši osjeća muziku metrike, koja bi bila najzgodnija, da dađe najplastičniju formu, što hoće da stihovima rekne. U tome se Toni dodanas potpuno izgradio.

Sve te odlike njegova književnoga rada imadu i „Proletna Jutra“. Tu su priče, pripovijesti i pjesmice tako ispremišane, a tako opojno djeluju, kao da vam se duše hvata intenzivan miris rascvjetanih ruža pred jutro u bogatim vrtovima. Zato je ova Tonijeva knjiga u našoj literaturi i opet jedna dobit, a Zboru kao nakladniku služi na čast.

Samorotka.

Naš narod je ljetos sa žebnjom u srcu očekivao zlamu jesen, navlastito berbu, koju su tokom čitavog ljeta htjele nepovoljne klimatske prilike da osujete pa i u najkritičniji čas — oko Mihalja — nijesu dopuštale, da se groždje obogati žudjenim sladorom. Medjutim „došel je i prošel sv. Mihal“, a obilna i dobra berba iznenadila je gospodare. Istina, plemenita loza je ljetos mjestimice prilično utajila, ali je tako direktna loza (našod ju zove: direktor, samorotka, Izabela) pokazala svu svoju tekudalnu snagu, tako da je gdjekoje našo selo njezinim groždjem i moštom napunilo sve svoje bačve, kace, parnice pa čak i korita. U mnogim selima je naš narod u posljednjim godinama zasadio svu silu ravnog zemljišta „direktorom“, jer mu je ta loza

mного jeftinija nego li plemenita loz: plemenita loza traži veliku kulturu, što je povezano sa silnim troškovima, a uz to se ona znade iznevjeriti, pa ne urodi ni onda, kad je gospodar na nju najviše potrošio: dočim »samorotka« obilno rodi i bez dubokog regeliranja, štrcanja, sumporenja i preč stog okopavanja, a uz to je imuna od raznih trsovni neprijatelja — parasita, ona se ne daje svladati ni od odioznoga oidiuma. Dakako da jeftina roba nije nikad fina, osim ako ju trgovac pokloni, pa tako je i sa »samorotkom«; hvalili ju koliko im drago, ona ipak nije nikad ekvivalent plemenitoj lozi.

Priroda nikad ne raspije, već poput mudrog ekonomista škrtari: ako na jednoj kvaliteti reskira previše, to ona na drugoj kvaliteti kod iste stvari prištedi, škrtari, t. j. ako je netko lijep, bit će po svoj prilici glup ili vice versa; ako je pak netko gluh, imat će lini, izoštrani vid itd. Koliko dakle priroda na jednoj strani daje previše, toliko na drugoj strani oduzima. Baš tako je i sa »direktorom«: priroda ga jeftino i mnogo producira, ali zato uskraćuje linoću njegovom groždju i moštu. Groždje mu je dosta neukusno: kožica mu je odebljala i žilava, tako da možeš bobu oguliti kao i vrlo zrelu šljivu; jedeš li to groždje, podsjeća te na »r-bizl«. »Direktoro« groždje nalikuje donekle na plemenku, ali samo svojom vanjšinom, no ipak nema one prozirnosti i smiješka, što ga posjeduje zrela plemenka. Vino njegovo ima neki posební aroma i silnu alkoholnu snagu. Kad mu se vino očisti i par puta pretoči, gubi svoj aroma (kojeg neki ne vole) i odlikuje se krasnom žučkastom i zelenkastom bojom poput boje ulja od olive.

Naše plemenito groždje posjeduje t. zv. groždžani slador, što ga kemija nazivlje dekstrozom, jer je optički desno aktivan, dočim druge sladore kemija nazivlje levulozom, jer su optički lijevo aktivni. I »samorotkin« slador će poput sladora plemenite loze biti dekstroza ili optički desno aktivan (t. j. ravninu polarizovanog svjetla, što prolazi kroz taj slador, skrenut će desno), no za alkohol, što nastaje iz tog sladora djelovanjem fermenta i enzima, — možemo per analogiam ustvrditi, da je i on aktivan, i to desno i lijevo, jer napiješ li se »samorotke«, baca te i tjera i kreće tobom lijevo i desno, a napokon i u grabu!!! Narod voli »samorotku« zbog njene jeftine kulture, plodnosti, jakosti i zbog tropa, koji se ne daje savršeno isprešati, pa se zato iz njega može ispeći veliki kvantum jake rakije. Primitivnije klase ljudi su uslijed teških tjelesnih poslova otvrdnule, na njih slabije djeluje dosta nježni alkohol plemenite loze, zato oni vole »samorotkin« grubí alkohol, koji je relativno dosta jeftin. Nadalje — gospoda n. pr. vole da imaju u glavi »maglicu« od vina, dočim primitivnije klase ljudi više vole da imaju u glavi — ne »maglicu« — maglu, buru i oluju, a tu u velikoj mjeri daje »direktor«.

(Nastavit će se.)

Priposlano.

Gospodinu

Mr. M. Kleščiću, st.

u Samoboru

U Listu »Samoborac« od 25 listopada 1923 br. 12 uvrstio ste »Priposlano« na moje ime i konačno završio: »Zato mu odgovaram onom latinskom: »Si tacuisses...«

Bog zna je li sam bog znade, što ste mi tim mitivim jezikom, u naposljednem trim točkama htjeli danabiti.

Samoborska novina Slavko Šeta.

Ali Amice! Vi ste još doslovno napisali sljedeće:

»Gospodin M. Šoštarčić bio je mjeseca svibnja 1919. odbornik i bila mu je dužnost, da u prvoj sjednici menekanonovoizabranog upravitelja interpelira o stvari Šikave.«

Zato Vam ja prije svega živim i kulturnim hrvatskim jezikom izjavljam: »Ne ruku na srce, već kažiprst na čelo i...«

A onda: Vi ste sve do Vašega izbora za općinskoga upravitelja bili uporedo sa mnom općinskim odbornikom, te ste kao takav izabran za općinskog upravitelja dne 9. svibnja 1919. — I kad Vi tek sada nakon svršenih šest godina i nakon trogodišnjega novinskog napadaja na Vas radi Šikave, tvrdite, da su seljaci općinski dio Šikave zaposjeli već 1. travnja 1910. — zašto onda nijeste Vi umjesto mene interpelirali samoga sebe o stvari Šikave već ste čekao i čekao i tek 30. kolovoza 1919. dakle preko tri i pol mjeseci nakon nastupa Vaše općinske upraviteljske službe — podnijeli sudu tužbu, radi smetanja posjeda.

No — ja sam Vas, kao općinskog upravitelja tri puta privatno, izvan sjednice, podsjetio na stvar Šikave.

Medjutim da bude vuk sit i koza cijela: Čemu da baš ja, i to Vas, kao čovjeka sa akademskim građušem interpeliram, i upozorujem na brižno vršenje, prinadležećih, Vam općinško-čeoničkih dužnosti, kad Vas je i onako u skupštini trgovišnog zastupstva održanoj dne 24. svibnja 1919. pod članom X. o stvari Šikave interpelirao općinski zastupnik g. Stjepan Kocijanić, nakon čega je zastupstvo jednoglasno zaključilo da baš Vi kao upravitelj uz podjedno izabrane zastupnike gg. Šimca, Kovačića i Šoštarčića, podjete u deputaciju g. Banu i da od njega, zamolite zaštitu za uzdržanje općinskog posjeda u Šikavi.

Na ovu interpelaciju, propust koje baš meni pripisujete i na ovaj jednoglasni zaključak općinskog zastupstva — niste ništa učinio, već ste tek nakon tri mjeseca i pol i dne 30. kolovoza 1919. podnijeli sudu tužbu radi smetanja posjeda.

Jest, jest, tako je i nikako drugačije, jer ja imam uredovne spise u rukama, te Vaše po zraku hvatano zvravanje ništa ne važi.

Milan Šoštarčić,
trgovišni načelnik.

Vozni red samoborske željeznice

iz Zagreba

8 sati u jutro
12⁰⁰ sati (nedjeljom i blagdanima do Susjedgrada)
14⁰⁰ sati poslije podne
18⁰⁰ sati na večer (samo na radne dane)
20⁰⁰ sati na večer

iz Samobora:

6⁰⁰ sati jutro
8⁰⁰ sati (samo na radne dane)
12⁰⁰ sati o podne
18⁰⁰ sati na večer
21⁰⁰ sati na večer (samo nedjeljom i blagdanima)

Mlin na vodu

u Samoboru ili okolici tražim na više godina u najam ili slične prostorije kraj vode, gdje bi se moglo postaviti kolo za pogon Cj. posude stari — Stjepan Dolanec tokarski majstor Šrek

Objava.

Tehnička poslovna c. Dragutina Harapina ovlaštenog mjernika podružnica u Samoboru; preuzima sve vrste tehničkih radnja naročito diobu posjeda, razjere raznih kompleksa, nivelacije, pa celjac je ter izradbe sve vrsti nacrti i t. d.

Za brzu, točnu i savjestnu izradbu kao i umjerene cijene, jamči svojim dugogodišnjim radom.

Pobliže kod g. Janka Kuhar, Šmidhe nova ulica broj 5

Dragutina Harapina
ovlaštení mjerak.

Dobrovoljna dražba.

Dobrovoljnom dražbom, prodat će se ove nekretnine pokojnog Ivica Budi, na licu mjesta i to:

Dne 8. XI. u 2 sata po podne livada Lužička, u 3 sata po podne oranica Vučja jama u Podložnici, u 4 sata po podne oranica Podložnica u Podložnici.

Dne 15. XI. u 2 sata po podne oranica Sitnica na Griču, u 3 sata po podne livada Bobovica pri Toplicah.

Dne 22. XI. u 2 sata po podne oranica Vidušička.

Dne 29. XI. u 2 sata po podne vinograd Giznik.

Dražbeni uvjeti propit će se na licu mjesta.

Prava i najbolja

Samobor. muštarda

(Gorušica)

Malinov sok, svakovrsno ukuhano voće i marmelade

dobivaju se kod najpoznatije i najstarije samoborske radnje

Katarine Tončetić

Samobor, Starogradska ulica br. 35.

Gostiona

Franjo Tkalčić

(prije Ivan Budi)

Dnevno svježi zajutak, najbolja Piješivička vina od g. 1923.

Svaki dan svježe pivo na čaše.

Primaju se abonenti uz znatan popust.

Preporučuje se

Franjo Tkalčić

gostionar.

Prodaja nekretnina

1 kuća u Gajevoj ulici br. 21 sa vrtom pogodno za gradnju,

1 oranica zvana »Dužica«,

1 vinograd u Gizniku,

1 sjenokoša ispod posjeda dr. Reizera

1 sjenokoša zvana »Preska«.

Gore navedene nekretnine su odmah za prodati. Za cijenu kao i sve ostalo upitati kod gdje. A. Rožić, Perkovčeva ulica 22.

Odgovorni uređnik: Slavko Šeta.